

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 7C/179/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4313205834
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mariana Pondelová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2017:4313205834.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou Mgr. Marianou Pondelovou v spore žalobcu: CD Consulting, s. r. o., so sídlom Příkop 843/4, Zábřdovice, 602 00 Brno, Česká republika, IČO: 264 29 705, proti žalovanej: W. L., L.. XX. XX. XXXX, P. J. I.. D. XXX/XX, XXX XX Š., o zaplatenie 579,34 EUR s prísl. takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a .

II. Žalovanej náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca podal na Okresný súd B. (ďalej len „okresný súd“, alebo „súd“) dňa 28. 03. 2013 žalobu, ktorou žiada zaviazať žalovanú plnením istiny v sume 577,12 Eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 665,22 Eur od 23. 02. 2009 do 14. 10. 2010 (vyčísleného žalobcom sumou 996,20 Eur), zo sumy 612,12 Eur od 15. 10. 2010 do 15. 11. 2010 (vyčísleného žalobcom sumou 48,97 Eur), zo sumy 602,12 Eur od 16. 11. 2010 do 15. 02. 2011 (vyčísleného žalobcom sumou 138,49 Eur), zo sumy 587,12 Eur od 16. 02. 2011 do 15. 03. 2011 (vyčísleného žalobcom sumou 41,10 Eur), zo sumy 577,12 Eur od 16. 03. 2011 do zaplateniam spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 665,22 Eur od 11.05.2009 do 14. 10. 2010 (vyčísleného žalobcom sumou 57,24 Eur), zo sumy 612,12 Eur od 15. 10. 2010 do 15. 11. 2010 (vyčísleného žalobcom sumou 3,23 Eur), zo sumy 602,12 od 16. 11. 2010 do 15. 02. 2011 (vyčísleného žalobcom sumou 9,13 Eur), zo sumy 587,12 Eur od 16. 02. 2011 do 15. 03. 2011 (vyčísleného žalobcom sumou 2,71 Eur), zo sumy 577,12 Eur od 16. 03. 2011 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, vyčíslenej žalobcom v sume 2,22 Eur spolu s náhradou trov konania.

2. Krajský súd v L. uznesením č. k. 15Ncb/195/2013-25 zo dňa 12. 08. 2013 rozhodol, že na konanie je miestne príslušný Okresný súd B.. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 17. 10. 2013.

3. Súd príslušným tlačivom "C" podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 vyzval žalovanú na odpoveď k návrhu. Žalovaná sa k návrhu písomne nevyjadрила.

4. O žalobe súd rozhodol rozsudkom č. k. 7C/179/2013 -52 zo dňa 24. 02. 2015, proti ktorému vtedajší právny zástupca žalobcu, spoločnosť Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, v zákonnej lehote podal odvolanie. Krajský súd v L. uznesením č. k. 5Co/19/2016-92 zo dňa 11. 01. 2017 napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prvým výrokom nepripustil čiastočné späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne, pretože neboli splnené všetky podmienky stanovené v § 146 ods. 1,2 a § 370 ods. 1 a 3 CSP (bližšie zdôvodnenie v bode 15 -17 zrušujúceho uznesenia).

5. V bode 31 zrušujúceho uznesenia odvolací súd poukazuje na základné zásady práva Európskej únie, podľa ktorej sú členské štáty povinné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a zároveň sú povinné zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách neuplatňovali, resp. neboli záväzné. Tento postup podľa názoru odvolacieho súdu nebol prvostupňovým súdom dodržaný, z ktorého dôvodu došlo k zrušeniu rozsudku č. k. 7C/179/2013 -52 zo dňa 24. 02. 2015. V zmysle intencií odvolacieho súdu bolo potrebné nariadiť pojednávanie, vykonať dokazovanie výsluchom účastníkov, oboznámením sa so zmenkou, so zmluvou spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a exekučným spisom (ak bolo vedené exekučné konanie), prípadne vykonať aj ďalšie potrebné dokazovanie.

6. Súd vo veci určil termín pojednávania na dňa 13. 12. 2017, na ktorom pojednával v neprítomnosti tak žalobcu, ktorý svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil a súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti, ako aj súd konal aj v neprítomnosti žalovanej, ktorá mala doručenie na predvolanie riadne vykázané (dokonca až na dvoch adresách), na pojednávanie sa nedostavila, svoju neúčast' žiadnym spôsobom neospravedlnila. Z obsahu spisu má súd preukázané, že žalovaná bola počas celého konania nečinná, k žalobe, ako ani k odvolaniu žalobcu sa žiadnym spôsobom nevyjadřila. Vzhľadom k tomu, že boli splnené všetky procesné podmienky k prejednaniu veci, súd vo veci pojednával v neprítomnosti strán sporu. Tu súd opätovne poukazuje na charakter sporu, s prihliadnutím na ktorý je povinnosťou súdu ex offa skúmať, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Žiadne ustanovenie nariadenia č. 861/2007 nevyklučuje takéto skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj vtedy, ak je žalovaná strana prípadne nečinná (čo je aj prípad tohto konania) a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Pre taký prípad čl. 7 ods. 3 nariadenia ustanovuje len toľko, že súd má aj napriek nečinnosti žalovanej konať a vydať rozsudok; to však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offa preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Cieľom nariadenia č. 861/2007 je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne nadväzujúce vykonávacie konania, ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa, keďže vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov je jedným zo základných princípov Európskej únie, tak ako to konštatuje aj odvolací súd. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa musí súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/1/2012 zo dňa 21. 03. 2012).

7. Súd je preto oprávnený a zároveň aj povinný skúmať platnosť predmetnej zmenky a dohody o jej vyplnení, aktívnu legitímáciu majiteľa zmenky na uplatnenie práv zo zmenky, oprávnenosť postupu pri vyplňaní blankozmenky, a tiež nekalú povahu zmluvných podmienok dohodnutých v spotrebiteľskej zmluve, na základe ktorej vznikol záväzok, ktorý zmenka zabezpečuje a ktorou bolo vydanie zmenky predvídané. V prípade zistených nedostatkov je súd povinný konštatovať rozpor práv uplatnených zo zmenky so zákonom, čím napĺňa príkaz vyplývajúci z ochrany práv spotrebiteľa.

8. Z čl. 3 nariadenia č. 861/2007 vyplýva, že sa jedná o cezhraničný spor, keďže žalobca má sídlo v Českej republike, teda v inom členskom štáte ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci.

9. Právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie daného sporu je daná podľa čl. 16 bod 2 nariadenia č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, podľa ktorého druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko.

10. Vecne príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie danej veci je v zmysle čl. 25 bod 1 písm. a) nariadenia č. 861/2007 okresný súd, nakoľko táto skutočnosť bola oznámená Komisii.

11. Keďže ide o cezhraničný spor, bolo potrebné určiť rozhodné právo, ktorým sa daný spor má riešiť. Súd dospel k záveru, že bez ohľadu na to, či bude toto konanie považovať za spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou - v takom prípade je potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky - alebo výlučne za spor zo zmenky - a vtedy určí rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (keďže nebolo preukázané ani tvrdené, že by si žalobca a žalovaná zvolili rozhodné právo) - daný právny vzťah sa spravuje právnym poriadkom Slovenskej republiky, nakoľko zmenka bola vystavená v Slovenskej republike, platobné miesto bolo v Slovenskej republike a aj sídlo pôvodného remitenta bolo v Slovenskej republike. Až indosamentom sa

dostal do tohto právneho vzťahu cudzí prvok, čo však nemôže zmeniť uplatňované rozhodné právo, ktorým bolo od začiatku právo Slovenskej republiky.

12. Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia č. 861/2007 je konanie písomné, pričom žalobca ani žalovaný netrvali na nariadení ústneho pojednávania, avšak súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Súd pojednávanie v právnej veci nariadil s prihliadnutím aj na právny názor odvolacieho súdu, kde vykonal dokazovanie v zmysle intencií odvolacieho súdu, okrem výsluchu strán sporu pre ich neprítomnosť.

13.1. Súd vykonal dôkazy ex offa podľa CSP a to na pojednávaní oboznámením sa s nasledovnými dokladmi: žaloba č. I. 1-3, čl. 1 - 3 žaloba, čl. 6 kópia zmenky, ktorá súhlasí s originálom zmenky, čl. 7 výpis z OR vedeného Mestským súdom v G. - žalobca, čl. 25 uznesenie KS L. zo dňa 12.08.2013, sp. zn. 15Ncb/195/2013, ktorým rozhodol, že na konanie je miestne príslušný Okresný súd B., právoplatné 17.10.2013, čl. 42 - 44 tlačivo C, čl. 46 p.v. doručka zo dňa 13.08.2014, preukazujúca doručenie tlačiva C spolu s návrhom a prílohami, čl. 52 - rozsudok OS B., sp. zn. XC/XXX/XXXX zo dňa 24.02.2015, ktorým súd podanú žalobu zamietol, čl. 60 - 63 odvolanie žalobcu, čl. 64 - 75 listinné doklady tvoriace prílohu dovolania - rozhodnutia, čl. 87 čiastočné späťvzatie žaloby, čl. 92 uznesenie KS Nitra sp. zn. 5Co/19/2016 zo dňa 11.01.2017, ktorým odvolací súd nepripustil čiastočné späťvzatie žaloby v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie, pripojený spis 6Er/597/2010, čl. 1 - žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čl. 2 - návrh na vykonanie exekúcie, čl. 5 zmluva o úvere VS (číslo zmluvy): XXXXXXXX zo dňa 10.11.2008, všeobecné obchodné podmienky poskytnutia úveru, uznesenie č. k. 6Er/597/2010 - 15 zo dňa 21.10.2010, ktorým súd žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol, uznesenie KS L. XXCoE/XXX/XXXX - 34 zo dňa 21.01.2011, ktorým bolo toto rozhodnutie potvrdené, uznesenie OS B. čl. XEr/XXX/XXXX - 47 zo dňa 26.09.2011, ktorým súd exekučné konanie zastavil, právoplatné dňa 17. 10. 2011 ako aj s originálom zmenky zo dňa 10. 11. 2008 č. zmluvy XXXXXXXX na sumu 20.040,42 Sk, z ktorých dokladov ako aj obsahu celého spisu zistil nasledovný skutkový a právny stav:

13.2. Dňa 10. 11. 2008 uzatvorila spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. so žalovanou na predtlačenom formulári zmluvu o úvere č. 4700074, podľa ktorej bol žalovanej poskytnutý úver v sume 331,94 Eur, ktorý sa žalovaná zaviazala zaplatiť o zvýšený príslušný poplatok v sume 321,32 Eur, teda celkom mala zaplatiť sumu 653,26 Eur a to v 12-ich mesačných splátkach po 54,44 Eur, počnúc dňom 18. 11. 2008 s tým, že uvedené finančné prostriedky mali byť poskytnuté na výkon povolenia. V zmluve o úvere nie je uvedený žiaden údaj o výške úroku z úveru ani o RPMN. Žalovaná podpisom v osobitnom rámečku formulára zmluvy o úvere potvrdila prevzatie peňažnej hotovosti uvedenej v zmluve o úvere v ten istý deň.

13.3. V bode 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil dlžník (vystaviteľ) zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh.

13.4. Zo zmenky vystavenej v čase podpísania zmluvy o úvere žalovanou dňa 10. 11. 2008 na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35807598 súd zistil, že do zmenky bola vpísaná suma „20.040,42,-Sk (slovom „dvadsaťtisícštyridsať korún a štyridsaťdva halierov)“ a dátum, od ktorého sa má rátať zmenkový úrok 0,25% denne, ktorý má byť podľa zmenky rátaný od 23. 02. 2009. Zmenka bola splatná pri predložení (vistazmenka) s doložkami "bez protestu" a "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia." V ľavom dolnom rohu zmenky sa nachádza číslo zmluvy XXXXXXXX. Zároveň súd zistil, že práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., prevedené rubpisom na žalobcu.

13.5. Zo súdneho spisu vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 6Er/597/2010 súd ďalej zistil, že dňa 16. 07. 2010 súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý predložil súdu žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vo veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Bratislava, proti povinnému: W. L., L.. XX. XX. XXXX, teda voči žalovanej. Žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola na základe exekučného titulu a to rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. SR 07790/09 zo dňa 26. 08. 2009, ktorým rozsudkom bola povinnej - žalovanej uložená povinnosť zaplatiť oprávnenému sumu 665,22 Eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 665,22 Eur od 23.02.2009 do zaplataenia, zákonným úrokom vo výške 6% ročne zo sumy 665,22 Eur od 11. 05. 2009 do zaplataenia a nahradiť trovy rozhodcovského konania v sume 214,78 Eur, to všetko do 3 dní od právoplatnosti uvedeného rozsudku. Uznesením súdu č. k. 6Er/597/2010-15 zo dňa 21. 10. 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v L. č. k. 15CoE/527/2010-34 zo dňa 21. 01. 2011 bola žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietnutá. Uznesením súdu č. k. XEr/XXX/XXXX-XX zo dňa 26. 09. 2011 súd exekučné konanie zastavil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 17.10.2011.

14. Podľa § 52 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

15. Podľa § 53 ods. 4 písm. k), l) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku; obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana.

16. Podľa § 2 písm. b) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere (ďalej len Zákon o spotrebiteľských úveroch) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

17. Podľa § 3 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

18. Podľa § 3 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

19. Podľa § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

20. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa priech dobrým mravom.

21. Podľa čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb. ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nebanlivosťou.

22. Podľa čl. I § 11 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

23. Podľa čl. I § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. indosamentom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky.

24. Podľa čl. I § 17 zákona č. 191/1950 Zb. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

25. Podľa čl. I § 17 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. v znení od 23. 12. 2015, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

26. Podľa čl. I § 17 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. v znení od 23. 12. 2015, v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

27. Vzhľadom k vyššie citovanému ustanoveniu bodu 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (dohoda o vyplnení zmenky), ako aj vzhľadom na zhodu, čísla uvedeného na zmenke s číslom zmluvy o úvere, zhodu údajov o vystaviteľovi a pôvodnom remitentovi zmenky s údajmi o veriteľovi a dlžníkovi v zmluve o úvere a na zhodu dátumu vystavenia zmenky s dátumom podpisu zmluvy o úvere, súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka predložená navrhovateľom bola vystavená žalovaným ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s bodom 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy bol do zmenky doplnený dodatočne, o čom svedčí aj iný spôsob vyplnenia týchto údajov (iný typ písma) v porovnaní s údajmi o vystaviteľovi, mieste a dátume vystavenia zmenky.

28. Vo všeobecnosti môže mať zmenka vystavená dlžníkom pri podpise úverovej zmluvy resp. pri prevzatí úveru buď uhradzovaciu alebo zabezpečovaciu funkciu. V danom prípade, keďže ide o spotrebiteľský úver, je však uhradzovacia funkcia vylúčená vzhľadom na výslovný zákaz splnenia dlhu zmenkou alebo šekom ustanovený v § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch, na rozdiel od zabezpečovacej funkcie zmenky, ktorá bola v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi zakázaná až s účinnosťou od 01.01.2011. Preto súd mohol v danom prípade považovať zmenku predloženú žalobcom, ktorá bola nesporne vystavená v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru žalovanej, len za zabezpečovaciu zmenku, nie za samostatnú a nezávislú zmenku prijatú na uhradenie dlhu žalovanej.

29. Predmetom tohto konania je nárok žalobcu vyplývajúci z vlastnej vistazmenky vystavenej žalovanou pôvodne vo forme blankozmenky na zabezpečenie nárokov spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. zo zmluvy o úvere. V prvom rade súd preto považoval za potrebné posúdiť, či zmluva, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, je platná a teda či vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky ako aj bolo potrebné skúmať platnosť zmenky.

30. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ESD) je súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania povinný z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah a teda či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa. Aj v tomto konaní bol súd preto povinný z úradnej moci skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Z činnosti súdu je pritom známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., v prospech ktorého žalovaná zmenku vystavila, a ktorý predmetnú zmenku od žalovanej prijal, sa zaoberá

aj poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov, ktorý vedie Národná banka D. ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské/iné úvery. Preto si súd zabezpečil zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola predmetná zmenka vystavená a vykonal dôkaz oboznámením sa aj s touto zmluvou (zmluva bola súčasťou spisu vedeného okresným súdom pod spisovou značkou XEr/XXX/XXXX).

31. Z obsahu zmluvy o úvere je jednoznačné, že sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu, pretože ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami sú POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a žalovaná ako fyzická osoba, ktorý pri zatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je teda spotrebiteľom. Podľa názoru súdu sa v danom prípade jedná o spotrebiteľský úver upravený Zákonom o spotrebiteľských úveroch, a to napriek tomu, že v zmluve o úvere je zaznačená kolónka účelu úveru "na výkon podnikania". Z úradnej činnosti sú súdu známe zmluvy uvedeného veriteľa (v počte niekoľkých desiatok) a takmer v každej takejto zmluve uzatváraanej v danom období (roky 2008-2010) je pri dlžníkovi, ktorý nie je podnikateľ, uvedený účel na výkon povolania, podnikania alebo zamestnania. Pritom v iných konaniach (najmä v exekučnom konaní) boli mnohé tieto zmluvy už právoplatnými rozhodnutiami súdu označené za zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto má súd dôvodné pochybnosti o skutočnom účele poskytnutia úveru. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd dospel k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý na výkon podnikania, zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Keďže účel vyznačený v zmluve ("na výkon podnikania") súdu preukázaný nebol, súd vychádza z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel ako na výkon povolania, zamestnania, podnikania). V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť - resp. nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. Z ustanovenia § 52 ods. 1 OZ vyplýva, že spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podľa § 52 ods. 4 spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného tak vyplýva, že spotrebiteľom nie je len tá osoba, ktorá do postavenia odberateľa tovaru, služieb vstupuje konaním v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, čo však nie je prípad tejto zmluvy. V zmluve zároveň absentuje údaj o RPMN a o priemernej RPMN. Ich neuvedenie má za následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

32. Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (spísanie notárskej zápisnice prostredníctvom splnomocnenca, uzatvorenie záložnej zmluvy prostredníctvom splnomocnenca, niekoľkonásobné zmluvné pokuty, blankozmenka) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť (§39 OZ). Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa bodu 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak aj zmenka bola vyplnená (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Pri konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere z vyššie uvedených dôvodov súd vychádzal aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 06.05.2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007.

33. Súd je zároveň aj toho názoru, že aj keby celá zmluva o úvere bola platná, právo na vyplnenie blankozmenky nemohlo vzniknúť aj z toho dôvodu, že dohoda o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru - ich obsah a ani konkrétne znenie, nebolo so spotrebiteľom individuálne dohodnuté a z dôvodu neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky je potrebné ju považovať za absolútne neplatnú (§ 53 ods. 5 OZ). Na uvedenom nemení fakt ani tá skutočnosť, že vnútroštátna právna úprava platná do 31. 12. 2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, použitie zmenky ako takej v spotrebiteľskom právnom vzťahu v skutočnosti nie je úplne v súlade s právom EÚ na ochranu spotrebiteľa. Vnútroštátna právna úprava do 31. 12. 2010 nezabezpečila vhodnú ochranu spotrebiteľa na základe Smernice 87/102/EHS v konaní o nároku zo zmenky a zákonodarcia túto skutočnosť zmenil až zrušením dovtedajšieho zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. a prijatím nového zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom od 01. 01. 2011 do 30. 04. 2014. S účinnosťou od 01. 05. 2014 je táto ochrana zabezpečená v zákone č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje žalovaného zmenkové dlžníka a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31. 12. 2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch môže byť nepoužiteľná. S prihliadnutím na uvedený právny záver, preto z takejto zmenky nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok.

34. Súd napokon poukazuje aj na to, že i v prípade, keby nedospel k záveru o neplatnosti zmluvy o úvere resp. dohody o vyplňacom práve blankozmeniek a následnej nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky, nemohol by aj napriek uvedenému priznať plnenie, ktorého sa žalobca domáha. Keďže sa v danom prípade jedná nielen o spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 OZ, ale aj o zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na ktorú sa vzťahuje Zákon o spotrebiteľských úveroch, súd sa zaoberal aj samotnou zmenkou (hoci právo na jej vyplnenie ani nevzniklo) a zistil, že predloženú zmenku veriteľ nemohol podľa § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch prijať ani ako zabezpečovací inštitút, pretože zmenka bola vyplnená podstatne vyššou zmenkovou sumou než pripúšťa uvedené ustanovenie zákona. Vzhľadom na absenciu podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere súd považoval daný spotrebiteľský úver za poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov, preto zmenková suma mohla byť v čase vyplnenia maximálne vo výške 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s uvedeným, veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie citovaného odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca žalobcu zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku, napriek výslovnému zákazu, prijal a následne ju previedol na žalobcu. Z vyššie uvedeného má súd zato, že zmenka bola vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom. Okrem uvedeného je v zmenke uvedený zmenkový úrok 0,25 % denne, čo je 91,25 % ročne, teda neprimerane vysoký.

35. V kontexte s vyššie uvedeným je výkon práva žalobcu v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 Občianskeho zákonníka, ako aj so Zákonom o spotrebiteľských úveroch v znení platnom do 31. 12. 2010, pretože indosácia zmieniek zabezpečujúcich záväzok dlžníka zo spotrebiteľskej zmluvy v posudzovaných okolnostiach predmetných prípadov bola v rozpore s ustanovením § 4 ods. 6, 7 Zákona o spotrebiteľských úveroch v znení platnom od 01. 01. 2008 do 31. 12. 2010.

36. Vzhľadom k uvedenému, súd dospel k záveru nielen o neplatnosti zmluvy o úvere, ale aj o neplatnosti dohody o vyplňacom práve a o nemožnosti predloženia zmenky ako zabezpečovacieho inštitútu, pretože pôvodnému remitentovi nevzniklo právo zmenku prijať, ani právo zmenku vyplniť, nevzniklo mu z takejto zmenky ani právo na žiadne plnenie. Preto ani žalobca, ktorý nadobudol rubopisom zmenku, na ktorej vyplnenie právo nevzniklo, a ktorá ani nemohla byť vôbec od dlžníka prijatá, sa nemôže na základe takejto zmenky s úspechom domáhať jej vyplatenia. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov súd dospel k jednoznačnému záveru, že žalobe nie je možné vyhovieť a preto ju zamietol.

37. Z uvedeného je zrejmé, že v konaní bola úspešná v plnom rozsahu žalovaná, ktorej vznikol aj nárok na náhradu trov konania. Z obsahu spisu však vyplýva, že žalovanej v konaní žiadne trovy konania nevznikli. Okresný súd preto žalovanej náhradu trov konania nepriznal, a to a contrario podľa § 255 ods. 1 CSP. V danom prípade súd týmto výrokom rozhodol tak o trovách prvo, ako aj druhostupňového konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zák. č. 233/1995 Z.z.) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z.z.).